

NISTELRODE, EEN KORTE GESCHIEDENIS.

Nistelrode is een gemeente in Oostelijk Noord-Brabant, in het groene gebied dat in het noorden reikt tot Heesch en Oss, in het zuiden tot Uden en Veghel. Het natuurpark De Maashorst vormt de oostelijke begrenzing, het agrarische gebied richting Heeswijk-Dinther de westelijke. Behalve de dorpen Nistelrode en Vorstenbosch omvat het grondgebied ook een gedeelte van de kern Loosbroek. Op 1 januari 1991 werden er 7.145 inwoners geteld.

De naam Nistelrode.

Zoals we verderop nog zullen zien, was de oorspronkelijke naam van onze gemeente "Nisterle". De uitgang le is hetzelfde als loo of bos. Nister kan te maken hebben met nittel of (brand)netel.

De naam zou omstreeks het begin van de 15e eeuw zijn veranderd in Nistelrode, een verandering die zich elders met soortgelijke namen heeft voorgedaan.¹

Het is echter ook goed mogelijk, dat nister hetzelfde is als nester, dat westen betekent.²

Prehistorie.

Al ver vóór de periode waarover schriftelijke berichten zijn bewaard, was er in onze gemeente sprake van menselijke bewoning.

Voor de westrand van de Maashorst, waarvan de hoogte oploopt van 10 naar 20 m. boven N.A.P., genoot de voorkeur. Van daaruit vestigde men zich allengs op de lager gelegen plaatsen, waar nu Nistelrode en Vorstenbosch liggen. Stille getuigen van die vroegste bewoning zijn onder meer:

- . een bijl en diverse vuursteenscherfjes (Steentijd, 10.000 - 2.000 vóór Christus), aangetroffen beoosten Heesch en Nistelrode;

- . de grafheuvels in de Hoge Vorssel en Zevenbergen (Bronstijd, 1800 - 600 v.C.);
- . de urn van Vorstenbosch, grafheuvels,

urnen met botten en potscherven, gevonden ten oosten van Nistelrode (IJzertijd, 600 - 50 v.C.);

- . de resten van een nederzetting in de Hoge Vorssel (Romeinse Tijd, 50 v. - 250 na Christus).³

"Nisterle".

Tot omstreeks 1200 vernemen we verder weinig van de geschiedenis van de gemeente. Dan breekt de 13e eeuw aan, voor West-Europa een tijd van grote bevolkingsgroei en flinke ontginningen. Overal ontstaan gehuchten en dorpen, waarvan de namen spoedig opduiken in de nog schaarse geschreven bronnen. Voorzover onze kennis op dit moment reikt, wordt "Nisterle" tussen 1200 en 1237 voor het eerst genoemd in een schriftelijke bron. Het is een lijst van goederen en rechten van de abdij van Berne bij Heusden. In het stuk, dat bewaard wordt in het archief van de Norbertijnenabdij te Heeswijk-Dinther, treffen we onder andere ook de namen "Dinthere", Asten en "Vehchele" aan.⁴ Gedurende enkele tientallen jaren zwijgen de bronnen in alle talen.

Dan, in 1291, is er plotseling sprake van goederen, gelegen in de "**parrochia de Nysterle**".⁵

De term "parrochia" geeft aan, dat Nistelrode op dat moment kerkelijk georganiseerd is en dat er dus een kerkje staat.